

CYMDEITHAS HANES PLAID CYMRU

Cofnodion o'r cyfarfod a gynhaliwyd drwy Zoom ar 18 Mehefin 2024

- **Yn bresennol;** Dafydd Williams, Penri Williams, Stephen Thomas, Dafydd Griffiths, Meri Griffiths, Eluned Bush
- **Materion yn codi o'r cyfarfod diwethaf**

Bydd yr ysgrifennydd yn cydlynu awgrymiadau eitemau i'w digideiddio gan y Llyfrgell Genedlaethol a'u hanfon taint.

Neb wedi gwirfoddoli i adolygu "Cymoedd dan Gwmwl" gan DJ a Noelle Davies

Bydd y llyfryn ar Saunders Lewis a ysgrifennwyd gan Alan Sandry ar gael am ddim yn 2025

Plac glas eisoes ar un o'r tai lle'r oedd Saunders Lewis yn byw yn Abertawe

Dim newyddion pellach am ddigwyddiad yng Nghaernarfon i gofio'r cyfarfod a gynhaliwyd yno yn 1924. Bydd yr Ysgrifennydd yn cysylltu â nhw ar ôl yr etholiad.

Anfonwyd gwybodaeth am gyfarfod cyffredinol blynyddol Cymdeithas Dic Penderyn at aelodau.

Trafodwyd a chymeradwywyd drafftiau'r baneri rholio newydd sy'n dathlu digwyddiadau allweddol canmlwyddiant y Blaid, a byddant yn barod i'w cynhyrchu erbyn diwedd y flwyddyn.

- **Gohebiaeth**

Cais oddiwrth Amgueddfeydd Gorllewin Swydd Gaer am help i leoli disgynyddion Ernest Nefyl Williams er mwyn dychwelyd eitem a fenthycwyd ganddo sydd ganddynt. Mae'r Ysgrifennydd wedi cysylltu ag aelod yn Y Fflint heb lwyddiant. Os na ellir dod o hyd i gysylltiadau, bydd yr Ysgrifennydd yn awgrymu eu bod yn cynnig yr eitem i Archifdy Sir y Fflint neu'r Llyfrgell Genedlaethol.

Neges gan Obed Powell Davies yn Nhŷ Gwynfor ynglŷn â'r awgrymiadau a wnaed gan Wyn James a gafodd eu hanfon ato ar ôl ein cyfarfod diwethaf. Ailadroddodd yr Ysgrifennydd beth oedd yn y neges flaenorol mai mater i'r Blaid yn ganolog oedd gwneud penderfyniad amdano.

- **Cyllid** £3138 yn y cyfrif
- **Gweithgareddau 2024/25**

Eisteddfod 2024. Bydd darlith y Gymdeithas "O Gymru Fydd i Blaid Cymru" yn cael ei thraddodi gan yr Athro Richard Wyn Jones am 12.30pm Ddydd Iau 8 Awst ym Mhabell y Gymdeithasau2

Ysgol Haf Cynhelir yn Llangranog, dyddiad i'w benderfynu. Cytunwyd i drefnu codi baneri rholio'r Gymdeithas ac i daflenni am y Gymdeithas i fod ar gael i'w dosbarthu

Cynhadledd Flynyddol Cynhelir yn Abertawe, dyddiad i'w benderfynu. Cytunwyd trefnu digwyddiad ymylol a gwahodd Hywel Davies i roi sgwrs fer ar bwnc o'i ddewis yn berthnasol i ddatblygiad y Blaid.

Gweithgor y Canmlwyddiant Bydd yr Ysgrifennydd yn cysylltu â'r trefnydd yn Nhŷ Gwynfor wedi'r etholiad ynglŷn â chyfarfodydd/gweithgareddau sydd wedi'u cynllunio

Digwyddiad y Gymdeithas Hanes i dathlu'r canmlwyddiant Bydd yr Ysgrifennydd yn archwilio'r posibilrwydd o gynnal digwyddiad i lansio'r llyfr sy'n cael ei ysgrifennu gan Arwel Vittle ar flynyddoedd cynnar y Blaid.

- **Unrhyw fater arall**

World Films Bydd yr Ysgrifennydd yn cysylltu â Phrif Weithredwr y Blaid ac os bydd y contract yn cael ei gadarnhau, bydd y Cadeirydd, yr Ysgrifennydd a'r Trysorydd yn cysylltu â Rob Phillips yn y Llyfrgell Genedlaethol i drefnu digideiddio eitemau y cytunwyd arnynt.

Bydd Penri Williams yn archwilio'r posibilrwydd o drosglwyddo holl gofnodion y Gymdeithas ar gyfer trosglwyddo i'r Llyfrgell Genedlaethol

Mae'r Cadeirydd wedi bod mewn cysylltiad â Rhys ab Owen ynghylch cyhoeddi ar wefan y Gymdeithas y teyrngedau i Owen JohnThomas a wnaed yn ei angladd

- **Dyddiad y cyfarfod nesaf** Dydd Mawrth 10 Medi 2024 am 5.30pm drwy Zoom

PLAID CYMRU HISTORY SOCIETY

Minutes of meeting held through Zoom on June 18 2024 at 5.30pm

- **Attendees;** Dafydd Williams, Penri Williams, Stephen Thomas, Dafydd Griffiths, Meri Griffiths, Eluned Bush
- **Matters arising from last meeting**

The Secretary will coordinate the suggestions of items for the National Library to digitise and send to them.

No one has volunteered to review "Cymoedd dan Gwmwl" by DJ and Noelle Davies

The booklet on Saunders Lewis written by Alan Sandry will be available free of charge in 2025

Blue plaque already on one of the houses where Saunders Lewis lived in Swansea

No further news on event in Caernarfon to commemorate the meeting held there in 1924. The Secretary will contact them after the election.

Information on the annual general meeting of the Dic Penderyn Society was sent to members

The drafts of the new roller banners celebrating key events in the centenary of the Party were discussed and approved and will be ready for production by end of the year.

- **Correspondence**

A request from West Cheshire Museums for help in locating the descendants of Ernest Nefyl Williams in order to return an item they were loaned by him. The Secretary has contacted a member in Flint with no success. If no contacts can be found, the Secretary will suggest that they offer the item to Flintshire Archives or the National Library.

Message from Obed Powell Davies in Ty Gwynfor regarding the suggestions made by Wyn James which were sent to him after our last meeting. The Secretary reiterated what was in the previous message that it was up to the Party centrally to make a decision about it.

- **Finance** £3138 in the account
- **Activities 2024/25**

Eisteddfod 2024. The Society's lecture "From Cymru Fydd to Plaid Cymru" will be delivered by Prof Richard Wyn Jones at 12.30pm on Thursday 8 August in Pabell y Cymdeithasau2

Ysgol Haf will be held in Llangranog, date to be determined. Agreed to arrange for the Society's roller banners to be erected and leaflets on the Society to be available for distribution

Annual Conference will be held in Swansea, date to be determined. Agreed to arrange a fringe event and invite Hywel Davies to give a short talk on a topic of his choice of relevance to the development of the Party.

Centenary Working party The Secretary will contact the organiser in Ty Gwynfor after the election regarding meetings/activities planned

History Society event to celebrate the centenary The Secretary will explore the possibility of holding an event to launch the book being written by Arwel Vittle on the early years of the Party

- **Any other business**

World Films- the Secretary will contact the Chief Executive of the Party and subject to the contract being confirmed, the Chair, Secretary and Treasure will contact Rob Phillips at the National library to arrange the digitisation of agreed items.

Penri Williams will explore the possibility of transferring all minutes of the Society for transferring to the National Library

The Chair has been in contact with Rhys ab Owen regarding possible publication of tributes to Owen JohnThomas made at his funeral on the Society's web site

- **Date of next meeting** Tuesday 10 September 2024 at 5.30pm through Zoom